

I. V exekučním řízení, v němž úpadce vystupoval ke dni prohlášení konkursu jako oprávněný, se správce konkursní podstaty stává dnem prohlášení konkursu účastníkem tohoto řízení místo úpadce jako osoba, na kterou ve smyslu § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, přešlo oprávnění nakládat s majetkem podstaty, v exekučním řízení, v němž úpadce vystupoval ke dni prohlášení konkursu jako povinný, však zůstává účastníkem řízení i nadále úpadce.

II. Odvolání správce konkursní podstaty úpadce proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí v exekučním řízení, v němž úpadce ke dni prohlášení konkursu vystupoval jako povinný, soud odmítne jako podané osobou neoprávněnou [§ 218 odst. 1 písm. b) o.s.ř.].

Z odůvodnění.

Krajský soud usnesením ze dne 30.11.1999, čj. 13 Co 1189/99-20, odmítl - odkazuje na ustanovení § 218 odst. 1 písm. b) občanského soudního řádu - odvolání JUDr. H.C., správkyne konkursní podstaty povinné, proti usnesení ze dne 9.7.1999, čj. 126 E 707/99-11, jímž okresní soud nařídil podle vykonatelného výměru oprávněné ze dne 31.7.1997, čj. FVZ/2558/97/Chr, výkon rozhodnutí přikázáním pohledávky povinné z účtu u banky. Odvolací soud poukázal na znění § 14 odst. 1 písm. e) zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, a uvedl, že prohlášením konkursu na majetek povinné (k němuž došlo 30.6.1999) povinná neztrácí způsobilost být účastníkem řízení o nárocích týkajících se majetku patřícího do konkursní podstaty, ani způsobilost procesní, takže procesní úkony (včetně podání odvolání) za ni bez dalšího nemůže činit správkyne konkursní podstaty, neboť ta účastnicí řízení není. Proto měl odvolání správkyne konkursní podstaty v dané věci za podané někým, kdo k tomu nebyl oprávněn.

Usnesení odvolacího soudu napadla správkyne konkursní podstaty povinné JUDr. H. C. (vybavená právníkem vzděláním) včas dovoláním, namítajíc, že spočívá na nesprávném právním posouzení věci [tedy, že je dán dovolací důvod dle § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř.]. Konkrétně odvolacímu soudu vytýká nesprávnost závěru, že není osobou k odvolání oprávněnou, a uvádí, že ustanovení § 201 o.s.ř. toto její oprávnění nevylučuje. Možnost podání odvolání úpadkyní po prohlášení konkursu na její majetek pokládá za nereálnou a usuzuje, že jako osoba oprávněná nakládat s majetkem konkursní podstaty je jedinou osobou, která tak může učinit, správkyne konkursní podstaty. Dále dovolatelka cituje ustanovení § 14 odst. 1 písm. a), větu druhou, zákona o konkursu a vyrovnání, usuzujíc, že mezi úkony, jež úpadkyně není po prohlášení konkursu oprávněna činit, patří i odvolání proti usnesení soudu o nařízení výkonu rozhodnutí. Proto dovolatelka požaduje, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle § 238a odst. 1 písm. e) o.s.ř., avšak není důvodné.

Dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti k vadám vyjmenovaným v § 237 odst. 1 o.s.ř. (tzv. "zmatečností"), a (je-li dovolání přípustné) k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jelikož tyto vady nebyly dovoláním namítány a z obsahu spisu nevyplývají, je Nejvyšší soud vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatelka obsahově vymezila (§ 242 odst. 1 a 3 o.s.ř.). Dovolacímu přezkumu se tímto způsobem otevírá toliko posouzení otázky, zda dovolatelka byla osobou oprávněnou podat odvolání proti usnesení soudu prvního stupně.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Z obsahu spisu vyplývá, že usnesením krajského obchodního soudu ze dne 30.6.1999, sp. zn. 3 K 74/96, byl na majetek povinné prohlášen konkurs a správkyne konkursní podstaty povinné byla ustavena JUDr. H.C. (srov. č. 1. 13).

Se zřetelem k době prohlášení konkursu a době podání odvolání a vydání napadeného usnesení je pro další úvahy Nejvyššího soudu rozhodný výklad zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění zákonů č. 122/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 117/1994 Sb., 156/1994 Sb., č. 224/1994 Sb., č. 84/1995 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 151/1997 Sb. a č. 12/1998 Sb. (dále též jen "zákon").

Z ustanovení § 14 odst. 1 (ve spojení s ustanovením § 13 odst. 4) zákona vyplývá, že dnem prohlášení konkursu přechází oprávnění nakládat s majetkem podstaty na správce a právní úkony úpadce, týkající se tohoto majetku, jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné [písmeno a)]; řízení o výkon rozhodnutí se prohlášením konkursu nepřerušuje [písmeno c)], avšak nelze provést výkon rozhodnutí (exekuci)

postihující majetek patřící do podstaty [písmeno e]).

Nejvyšší soud pak již ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 17.6.1998, Cpjn 19/1998, uveřejněném pod číslem 52/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, formuloval a odůvodnil závěr, že i po prohlášení konkursu lze nařídít výkon rozhodnutí pro pohledávku věřitele proti úpadci postihující majetek patřící do konkursní podstaty, výkon rozhodnutí však nelze provést, a že účastníkem exekučního řízení - povinným - je v takovém případě úpadce (srov. bod XXVI. stanoviska). V exekučním řízení, postihujícím úpadcův majetek patřící do konkursní podstaty, které bylo zahájeno před prohlášením konkursu, se správce konkursní podstaty rovněž nestává účastníkem řízení (povinným) místo úpadce. Jak totiž vyplývá z ustanovení § 14 odst. 1 písm. c) zákona, vstupuje jako účastník (stává se účastníkem místo úpadce) zásadně jen do těch řízení, která se prohlášením konkursu přerušují; exekuční řízení však takovým řízením není. Navíc platí, že nelze-li provést výkon rozhodnutí postihující majetek patřící do podstaty (§ 14 odst. 1 písm. e) zákona), není exekuční řízení řízením o nárocích, které mají být uspokojeny z majetku podstaty (nevede ke zmenšení majetku podstaty, ani k jejímu zatížení jinými břemeny, ke kterým by muselo být v konkursu přihlédnuto). Účastníky exekučního řízení tedy i po prohlášení konkursu zůstávají věřitel (jako oprávněný) a úpadce (jako povinný). V exekučním řízení, v němž úpadce vystupuje ke dni prohlášení konkursu jako oprávněný, obdobné výkladové potíže nenastávají, neboť správce konkursní podstaty se účastníkem tohoto řízení stává (místo úpadce) jako osoba, na kterou přešlo oprávnění nakládat s majetkem podstaty (srov. § 14 odst. 1 písm. a) zákona) - tedy i oprávnění nakládat s pohledávkami úpadce, jejichž uspokojení je exekucí vymáháno, eventuálně s jiným majetkem, jehož ochrana je exekucí vynucována (potud nemají místo úvahy odvolacího soudu, které otázkou účastenství úpadce v exekučním řízení pojí toliko s jeho způsobilostí být účastníkem řízení a způsobilostí procesní - srov. i bod XXIII. stanoviska).

Správkyně konkursní podstaty se tedy prohlášením konkursu na majetek povinné účastnicí exekučního řízení v dané věci (namísto povinné úpadkyně) nestala. Ustanovení § 201 o.s.ř. přitom právo odvolání (pokud to zákon nevylučuje) přiznává jen účastníkovi řízení. Závěr odvolacího soudu, že jmenovaná nebyla k podání odvolání oprávněna, je proto ve svém výsledku správný.

Jelikož se dovolatelce prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost napadeného usnesení zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud dovolání, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o.s.ř.), jako nedůvodné usnesením zamítl (§ 243b odst. 1 a 5 o.s.ř.).